

UTIPENITAMUNA NENI MIKUSHUAKAN

UAUITSHITUNA E MAMISHITSEMUNANUT

Tshekuan ne ua issishuenanut uauitshitun e mamishitsemunanut ?

Ne *Code criminel* ka ishinikatet mitshet kanuenitamu tshekuanu tshetshi uitshiakanitau mikushuakanat kie ka uapatshet tshetshi mamishitshimutau e uauitakaniti. Tapuetam^u umenu :

- tapuetueu mikushuakana kie ka uapatsheniti tshetshi mamishitsemuniti anite **katshitapatakanit eka e mashitueupan** tshetshi eka e taniti anite e ueueshtakan kie ma anite kaueueshtakan, **aku anakan** tshetshi eka uapamati ka mamishimakaniti ;
- tapuetueu **auenua ka ishpitenimutuakanit** tshetshi tanit tshe ishpish mikushuakana mak ka uapatshenit mamishitsemuniti, tshetshi minuenimuniti.

Takuan kutak tshekuan e tutakan tshetshi uitshiakanitau mikushuakanat tshetshi mamishitshemutau, eukuna neni :

- **tshiminakanu kaimit** tshetshi kueshte e kukuetshimat ka uapatshenit miam ka mamishimakan uin e tshishpeuatishuti ;
- **apu tapuetakan tshetshi passe auenitshenat taht kaueueshtakan kie mak kassinu auenitshenat unuitshuakanuat** anite kaueueshtakan tshe ishpish ueueshtakan kie mak nutam tshe ishpish ueueshtakan kie ma tapuetuanu ka uapatshet tshetshi **aku anakan** kie ma kutak tshekuan tshetshi tutakan tshetshi eka uapamakuat auenua.

Utipeunitamunau nenu mikushuakanat !

Ne *Charte canadienne des droits des victimes* ka ishinikatet unuipanipan nana shetan-pishum^u 2015 pipun mishta tshituashun. Ne takuaikan mineu kassinu mikushuakan tshetshi tshishpeuatakanitau anite utiniunuat e tshitapatakanit mak tshetshi tutakan tshekuan tshetshi tshishpeuatakanitau tshetshi eka natu-shetshiakanitau kie tshetshi eka matshi-tutuakanitau. Mikuishuakanat ka mishta matshi-tutuakanitau tshi natuenitamuat tshetshi uitshiakanitau anite mamishitshemun uishamakanitau tshetshi mamishitshemutau anite kaueueshtakn. Neni tipenitamuna takuana anite ka tshishpeuatakan mikushuakan.

Auen etshi natuenitak tshetshi uitshiakan mamishitshemuti ?

Mikushuakan kie ma ka uapatshet tshi uitamueu ka nashatshenit tshetshi natuenitaminit tshetshi uitshiakan mamishitshemuti. Ka nashatshet ekue tshi natuenitamuat kaueueshtakanit tshetshi tapuetaminit tshetshi tutakan tshekuan tshetshi tshishpeuatakaniti eshku eka tshitshipan e ueueshtakan kie ma mekuat tshe ishpish ueueshtakan. Mikushuakan kie ma ka uapatshet tshi kie natuenitam^u tshetshi uitshiakan ueueshtakaninit tshishkam anite kaueueshtakanit.

Tipenitamun e tshi
natuenitakan
tshetshi tshissenitakan

Tipenitamun tshetshi
tshishpeuatakan auen

Tipenitamun tshetshi
tshissenitakan

Tipenitamun e tshi
natuenitakan tshetshi
tshishikashinanut

Tipenitamun e tshi
mamishitshemunanut

Government
of Canada

Gouvernement
du Canada

Canada

Tshekuanu e tutak kaueueshtakan tshetshi tapuetak^u tshetshi uitshiakan ka mamishitshemut ?

Kaueueshtakan tshika tshitapatam^u :

- e itatipuneshinit ka uapatshenit ;
- tan ka ishi-matshi-tutakan ;
- tshe ishi-uitshiakan auen ka mamishitshemut kie ma kutak tshekuan ka ishi-natuenitakan
- kutak tshekuan, miam tshetshi shushteieshkuakan tshetshi mamishitshemut e matshi-tutakaniti kie ma ka mamishimakan tshetshi kuishk ueueshiakan.

Uauitshituna e mamishitshemunanuti

Mikushuakanat kie ka uapatsheht eshku eka ka 18 itatipuneshiht kie ma ka uapatsheht ka massiht kie ma eka ka minu-ashtenit ushtikuanuau ka ishinakuanit tshetshi eka auanasse tshi mamishitshemutau e **tshika uitshiakanuat anite mamishitshemutau** natuenitakau. Kaueueshtakan tshika tapuetueu tshetshi uitshiakanit patush itenitaki apu tshikut minupan anite kaueueshtakan miam utin itenitaki apu tshikut minupan usham ka mamishimakan apu tshikut tshi kuishk ueueshiakan,

Kutakat mikushuakanat kie ka uapatsheht tshi natuenitamuat tshetshi uitshiakanitau mamishitshemutau miam kaueueshtakan itenitak anu auanasse tshetshi minu-tipatshimunanut nasht eka katakan tshekuan ka ishi-matshipant mikushuakan kie ma ka uapatshet mak tshika minupanu anite kaueueshtakan. Kaueueshtakan minu-tshitapatamu pitama tshekuan ka ishpanit, e itatipuneshiniti ka uapatshenit, tshekuanu miam ka ishi-matshitutakan, tan eshi-tshinueshkuat ka uapatshet ka mamishimakaniti mak tshekuan ma ishpitenitakuat tshetshi uitshiakan usham e shetshishit ka uapatshet. Tshika mishkenau anite mashinaikanit nutam eshi-natuenitakan anite articles 486.1 ka itashtet mak anite 486.2 ka itashtet anite Code criminel ka ishinikatet.

Tshekuanu uet tshiminakan kaimit

Mikushuakanat tshi natuenitamuat tshetshi uitshiakanitau mamitinetamikau tshe mamitshemutau kie eshinakuanit tshetshi tshishpeuatakanitau anite natu-shetshiakanitau kie ma natu-matshitutuakanitau. Takuan nanikutin, mikushuakan e mamishitshemuti e shetshishiumatshiut miam ka mamishimakan tsheshpeuatishuti etati kaueueshtakan uin matshima kueshte tshe kukuetshimakut anite ka ishi-uapatshet. Tshipa ishinakuan kaueueshtakan tshetshi tshiminat

kaimit tshetshi kueshte kukuetshimukut mak at ka mamishimakaniti.

Kassinu etashitau ka uapatsheht, auat mikushuakanat, eka 18 itatipuneshitau kie ma mikushuakan ka mamashiakan utinniun, ka matshi-matshikuakan, ka matshi-mashikuakan tshetshi ushukuian kie mak ka mishta matshi-mashikuakan tshi natuenitamut tshetshi tshiminakan kaimit tshetshi kueshte kukuetshishemikutau mak at nenua ka mamishimakaniti matshima katshishpeuatishuti, ishinakuanu kaueueshtakan tshetshi tapuetuat eshi-natuenitamakut tshetshi uitshiakanitau, patush kaueueshtakan itenitaki apu tshikut minupan e ueueshtakan uesh mak ka mamishimakan uin ishinakuanu tshetshi kueste kukuetshimuti.

Teuat kuatakat ka uapatsheht, kie peikun anitshenat mikushuakanat, e tshi natuenitamuata kaueueshtakanit tshetshi tshiminat kaimit tshetshi kueshte kukuetshimukutau. Kaueueshtakan tshitapatamu pitama tshekuan ma uet ishi-natuenitakan miam tan e itatipuneshit ka uapatshet, tshekuan ka ishi-matshipan, tan eshi-tshinueshkuat ka uapatshet ka mamishimakaniti mak eshinakuanit tshetshi uitakan tshetshi tshishpeuatakan ka uapatshet anite utinniun kie ma tshetshi tshishpeuatakan tshetshi eka natu-shetshiakan kie ma tshetshi matshi-tutuakan.

Tshika mishkenau anite mashinaikanit nutam eshi-natuenitakan anite article 486.3 ka itashtet anite *Code criminel* ka ishinikatet.

Ka natuenitakan tshetshi eka auen atati

Kaueueshtakan tshipa natuenitam^u **tshetshi eka auen atati ueueshtakanit kie mak muk^u passe auenitshenat tshetshi eka tatau ueueshtakaniti mekuat ueueshtakaniti kie ma nutam tshe ishpish ueueshtakan.** Tshipatshi kie tapuetueu ka uapatshenit **tshetshi aku anannit kie mak kutak tshekuan tshetshi tutakan tshetshi eka uapamakan ka uapatshet.** Ishinakuanit tshetshi uitak e apatak tshetshi tutakan, kaueueshtakan tshika tshitapatamu pitama tshekuan ma, miam utin tshetshi shushteieshkuakan auen ka mamishitshemut, miam utin tshetshi akua tutuakan ka uapatsheht eshk^u eka 18 itatipuneshitau, tshetshi tshishpeuatakanitau mak tshetshi eka utamaikutau tshekuanu mamishitshemutau miam natu-ishi-akushitau mak natu-titau, miam utin eka uitakaniti, mamishitshemutau.

Tshika mishkenau anite mashinaikanit nutam eshi-natuenitakan anite article 486 ka itashtet anite *Code criminel* ka ishinikatet.

Tshipatshi a ishinakuano ka mamishimakan tshetshi eka tapuetaki peik^u kie anu eshi-natuenitakanit ?

Tshekuan ka ishi-natuenitakaniti tshipatshi uitshikuat mikushuakanat ka uishamakaniht tshetshi mamishetshimutau usham etshi uapatshetau muk^u ishinakuano tshetshi eka matshipaniakan ka mamishimakan. Takuan nanikutini, kaueueshtakan eka e tapuetak kie ma eka nutam e tapuetak tshekuanu anite tshe ishi-tshishpeuatakan ka uapatshet usham ka mamishimakan apu kuishk tutuakan.

Ussi-uitshituna a neni e uitshiakan auen e mamishitshemuti ?

Uauitshituna e mamishitshemunanuti tshishat anite uitakanua mashinaikanit *Code criminel* ka ishinikatet shash ishpish nana 1988 mishta tshituashun. Mashten nana ka ueuetinakanikau eukun nana pipun 2015 mishta tshituashun, eku *Chartre canadienne des droits aux victimes* ka ishinikatet, tutakanipan tshetshi minu-uitshiakanitau mikushuakanat mak ka uapatshet.

Tanite etutenanut anu ui tshissenitakaniti ?

Ishinakuaki tshin kie mak kuatak auen nishtuapameku e mikushuakanut tshikatshi uitshikunau. Mashue eshpitashkamikat tshitassinat patshitinamuat uauitshituna tshetshi uitshiakan auen ka mikushuakan tshikatshi uitshikunau miam ui natu-tshissenitameku tshekuan kie ait tshikatshi ishi-uitshikunau ne Répertoire des services aux victimes ka ishinikatet anite ka takuat pessish e apiek^u,

<http://www.justice.gc.ca/eng/cj-jp/victims-victimes/vsd-rsv/index.html>

© Tshishe-Utshimashkueu ute canada mak ne tshishe-utshimau nite ka uaueshtakan mak nite tshishe-utshimat ka tatishkuat utshimashkueu ute canada 2019

ISBN 978-0-660-30596-7
Cat. No. J2-412/2-2015Rm-PDF